

VIETNAM ÜLKE RAPORU

2020

Hazırlayan: Ceren COŞKUN

İÇİNDEKİLER

GENEL BİLGİLER	3
ÜLKEYE İLİŞKİN BİLGİLER.....	3
GENEL EKONOMİK DURUM	4
EKONOMİK YAPI	4
DIŞ TİCARETİ	4
TÜRKİYE İLE TİCARET	9
PAZAR İLE İLGİLİ BİLGİLER.....	15
KAYNAKÇA	18

GENEL BİLGİLER

ÜLKEYE İLİŞKİN BİLGİLER

GSYİH (Milyon \$): 284.850 Milyon USD (2020, IMF¹)

KBGSYİH (\$): 5.650 USD (2020, IMF)

Nüfus: 95,5 Milyon (2020, IMF)

Yüzölçümü (km²): 331.210 km²

Başkent: Hanoi

Güneydoğu Asya'da Çinhindi Yarımadasının doğu kesiminde yer alan Vietnam, kuzeyde Çin Halk Cumhuriyeti, batıda Laos, Kamboçya ve Tayland Körfezi, güney ve doğuda Güney Çin Denizi ve Tonkin Körfezi ile çevrilidir. 3,444 km sahil şeridi olan Vietnam'ın Kamboçya ile 1,228 km, Çin ile 1,281 km ve Laos ile 2,130 km sınırı bulunmaktadır.

Vietnam'ın en büyük iki şehri Hanoi ve Ho Chi Minh City kuzeyde ve güneydeki iki büyük nehir deltasında yerleşiktir. Ülkenin siyasi başkenti olan Hanoi, kuzeyde Red River deltasında; ekonomik ve ticari başkenti olarak kabul edilen Ho Chi Minh City ise güneyde Mekong River deltasında bulunmaktadır.

Vietnam nüfus yoğunluğu bakımından Güneydoğu Asya'da Singapur ve Filipinler'den sonra 3. sırada olup, km başına ortalama 242 kişilik nüfus yoğunluğuna sahiptir. Nüfusun %73'ü kırsal kesimde yaşamaktadır ve nüfus ülkenin iki büyük pirinç üretim deltasında (Kuzeyde Kızıl Nehir, Güneyde Mekong) ve yoğunlaşmıştır.

Ülkede okuma yazma oranı oldukça yüksektir. 15 yaş ve üzeri nüfusun okuma yazma oranı %93,5 olup, kadın nüfusta bu oran %91,3, erkek nüfusta ise %95,8'dir. Son yıllarda önemli artışlar olsa da, ülkede yüksek okul ya da üniversite eğitime sahip nüfus oldukça azdır. Ayrıca çalışabilir işgücünün yaklaşık %80'i vasıfsız kişilerden oluşmaktadır.

Vietnam maden ve mineraller açısından oldukça zengin kaynaklara sahiptir. Tespit edilen petrol rezervleri yaklaşık 4,7 milyar varil civarındadır. Vietnam'ın Red River Delta bölgesinde zengin doğal gaz ve kömür yatakları mevcut olup, bu bölgede tespit edilen doğalgaz rezervi yaklaşık olarak 185 milyar metreküp, kömür rezervi ise yaklaşık 3,8 milyar ton civarındadır. Vietnam yaklaşık 8 milyar ton işlenmemiş boksit rezervi ile dünyada üçüncü sıradadır, Vietnam ayrıca zengin demir yataklarına sahiptir.

Bunun yanı sıra, ülkenin %20,6'sı tarım arazisi olarak geçmektedir. Bunun %12,1'i tarıma elverişli arazi, %2,1'i de daimi mera olarak kullanılmaktadır. (2020, CIA)². Bu bilgiler

¹ IMF - International Monetary Fund / Uluslararası Para Fonu

² CIA - Central Intelligence Agency / ABD Merkezi Haber Alma Teşkilatı

doğrultusunda, Vietnam'ın tarıma elverişli arazisi oldukça az (0,08 hektar/kışı) olmasına rağmen bu araziler son derece verimlidir. Bu verimli araziler sayesinde Vietnam dünyanın en çok pirinç üreten ve ihraç eden (3. Sırada) ülkelerinden biri konumundadır. Bunun yanında, kahve, kauçuk, pamuk, çay, karabiber, soya fasulyesi, şeker kamışı, fıstık, muz Vietnam'ın ürettiğı diğeri başlıca tarım ürünleridir. Uzun bir sahil şeridine sahip olması nedeniyle, ülkede kıyı balıkçılığı da oldukça gelişmiştir.

GENEL EKONOMİK DURUM

EKONOMİK YAPI

Vietnam, özellikle savaş sonrasında, ekonomisinde ve uluslararası sisteme entegrasyonunda önemli aşamalar kaydetmiştir. Son yıllarda ekonomik büyüme ortalama %6-7 civarındadır. Bu oran sanayi üretiminde %13-14'tür. Vietnam dünyada en yüksek büyüme oranına sahip ülkelerden biridir.

2012 yılında Vietnam ekonomisinde sanayinin reel GSYİH içinde payı %40,6 olup, sanayi en büyük sektör konumundadır. Petrol, madencilik, inşaat ve tekstil en önemli sanayi sektörlerindendir. Tarım sektörünün GSYİH içindeki payı %21,6 oranındadır. Vietnam'ın en önemli ihraç malları arasında kahve, pirinç ve biber gibi tarımsal ürünler bulunmaktadır. Tarım sektörünün GSYİH içindeki payı oldukça düşük olmasına rağmen toplam işgücünün %54'ü tarım, ormancılık ve balıkçılık sektörlerinde çalışmaktadır. İşgücü açısından bakıldığında Vietnam bir tarım toplumu özelliğı arz etmektedir. Hizmetler sektörünün reel GSYİH içindeki payı %37,7 oranındadır.

Vietnam'ın 2001 yılında ASEAN Serbest Ticaret Anlaşması'na iştiraki ve 2007 yılında DTÖ üyesi olması ülkenin ekonomik ve ticari rejiminde önemli değişikliklere neden olmuştur. DTÖ üyeliğı, Vietnam'ın dış ticaret sisteminin daha liberalleşmesine, dış pazarlara giriş imkânlarının kolaylaşmasına ve bu sayede özellikle tekstil ve hazır giyim ihracatının artmasına neden olmuştur.

VİETNAM'IN DIŞ TİCARETİ

Genel Dış Ticareti

1997–1998 yıllarında ortaya çıkan bölgesel finansal krizi takiben Vietnam, Asya dışına açılma ve yeni ihraç pazarları bulma gayreti içine girmiş ve büyük ölçüde başarılı olmuştur, ülkede dış ticaret sektörü nispeten büyük bir hacme sahiptir. Gerek ihracat ve gerekse ithalat, kriz dönemleri hariç, genel olarak büyük bir artış trendindedir. 2014 yılında yaklaşık 150 milyar dolar olan ihracat 2015 yılında 162 milyar dolar, 2016 yılında 177 milyar dolar, 2017 yılında 215 milyar dolar, 2018 yılında ise 243 milyar dolar olmuştur.

Dış Ticareti Verileri (1.000 \$)

YILLAR	İHRACAT	İTHALAT	HACİM	DENGE
2014	150.217.139	147.839.048	298.056.187	2.378.091
2015	162.016.742	165.775.858	327.792.600	-3.759.116
2016	176.580.787	174.978.350	351.559.137	1.602.437
2017	215.118.607	213.215.299	428.333.906	1.903.308
2018	242.969.228	236.837.415	479.806.643	6.131.813

Kaynak: Trademap, 2020 (Nisan)

İhracatı

Vietnam'ın ihraç ettiği ürünler gerek sanayi ve gerekse tarım sektöründe çok geniş bir yelpazeden oluşmaktadır. Ülkenin ihracatında ilk sırayı telefon ve ses-görüntü almaya yarayan diğer cihazlar oluşturmaktadır. Vietnam, bunun teknolojisini üretmek yerine, büyük teknoloji firmaları tarafında imalat sanayii olarak kullanılmaktadır. Bu Vietnam'ın ihracat sıralamasında bulunan birçok sanayi ürünü için öyledir. Bunun dışında ülke yüksek miktarda pirinç ve kahve ihraç etmektedir. Dünyanın en büyük 3. pirinç ihracatçısı olup, dünya pirinç ihracatının %10'u Vietnam tarafından sağlanmaktadır.

İhracatında başlıca ülkelerin ABD, Çin ve Japonya olduğu görülmektedir. Bu ülkelere genel olarak hayvansal gıda ürünleri sattığı gözlemlenmektedir.

İhracatında başlıca ürünler (1.000 \$)

GTİP	ÜRÜNLER	2016	2017	2018
	TOPLAM İHRACATI	176.580.787	215.118.607	242.969.228
8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	36.101.400	47.703.847	53.719.168
6404	Dış tabanı kauçuk, plastik, tabii veya terkip yoluyla elde edilen kösele ve yüzü dokumaya elverişli maddelerden ayakkabı	6.138.003	7.515.605	8.249.126
8542	Elektronik entegre devreler	5.187.266	6.771.741	7.891.528
6403	Dış tabanı kauçuktan, plastik maddeden, tabii veya terkip yoluyla elde edilen köseleden ve yüzü deriden olan ayakkabılar	4.295.258	4.553.689	5.086.184
9403	Diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	3.901.331	4.279.361	4.599.005
8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	3.049.661	3.672.149	4.233.882

8443	Baskı yapmaya mahsus makinalar; kopyalama ve faks makinaları; bunların aksam, parça ve aksesuarları	2.588.687	3.270.019	3.673.064
6110	Kazak, süveter, hırka, yelek vb. eşya (örme)	2.605.834	2.915.549	3.500.563
9999	Diğerleri	246.075	287.071	3.499.551
8471	Otomatik bilgi işlem mak. bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüştüren ve işleyen mak.	3.713.498	3.551.079	3.488.550
0801	Hindistan cevizi, brezilya ve kaju cevizi (taze/kurutulmuş)	2.810.701	3.482.608	3.294.051
6204	Kadınlar ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, elbise, etek, pantolon etek, vb.(yüzme kıyafetleri hariç)	2.986.864	2.869.821	3.229.799
0304	Balık filetoları ve diğer balık etleri (taze, soğutulmuş veya dondurulmuş)	2.368.327	2.495.068	3.063.466
9013	Sıvı kristalli tertibat, lazerler, diğer optik cihaz ve aletler	520.744	3.075.966	3.028.214
6203	Erkekler ve erkek çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (yüzme kıyafeti hariç)	2.601.304	2.760.412	2.998.680
4202	Deri ve köseleden sandık, bavul, valiz, evrak çantası, seyahat eşyası, kılıf vb.	2.795.753	2.909.752	2.967.973
0901	Kahve, kahve kabuk ve kapçıkları, içinde herhangi bir oranda kahve bulunup kahve yerine kullanılan ürünler	3.040.195	3.101.427	2.892.849
6104	Kadın ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, etek, pantolon, tulum ve şort (örme)(yüzme kıyafeti hariç)	2.190.605	2.476.164	2.857.827
8518	Mikrofonlar ve mesnetleri, hoparlör, kulaklık, mikrofon-kulaklık setleri, ses frekansı yükseltici setleri, amplifikatörler	2.098.541	2.854.643	2.797.148
1006	Pirinç	2.159.977	2.634.588	2.626.994

Kaynak: Trademap- 2020 (Nisan)

İhracatında Başlıca Ülkeler (1.000 \$)

Ülkeler (İlk 10)	2015	2016	2017	2018
ABD	33.475.029	38.473.177	41.549.715	47.555.886
Çin	16.567.686	21.950.445	35.394.309	41.267.823
Japonya	14.100.341	14.671.489	16.792.128	18.849.129
Kore	8.915.384	11.406.058	14.807.156	18.206.731
Hong Kong	6.959.274	6.088.077	7.574.307	7.948.682
Hollanda	4.759.560	6.011.627	7.098.907	7.076.868
Almanya	5.707.416	5.960.516	6.353.565	6.872.343
Hindistan	2.469.722	2.687.193	3.756.251	6.563.163
İngiltere	4.645.220	4.898.077	5.415.116	5.773.522
Tayland	3.177.666	3.690.732	4.800.869	5.254.850
...	...	...	...	...
29.Türkiye	1.359.630	1.328.764	1.901.764	1.411.639
Genel Toplam	162.016.472	176.580.787	215.118.607	242.969.228

Kaynak: Trademap- 2020 (Nisan)

İthalatı

İthal ettiği ürünlerde de yine elektronik cihazlar, petrol yağları, tekstil gibi ürünler dikkat çekmektedir. Bunun yanı sıra ilk ürünlerde mısır ve soya fasulyesi yağı üretiminden arta kalan küspe ve katı atıklarını görmektedir. Genel olarak Çin, G. Kore ve Japonya'dan ürün ithal ettiği görülmektedir. Türkiye ile ticareti çok gelişmiş değildir. Türkiye %0,12'lik pay ile 48. sırada yer almaktadır. Raporun ilerleyen sayfalarında hububat, bakliyat, yağlı tohumlar ve mamulleri sektöründe atılım yapabileceğimize dair veriler sunulacaktır.

İthalatında başlıca ürünler (1.000 \$)

GTİP	ÜRÜNLER	2016	2017	2018
	TOPLAM İTHALATI	174.978.350	213.215.299	236.837.415
8542	Elektronik entegre devreler	16.263.311	21.049.568	24.115.701
8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	11.990.240	18.273.277	17.257.647
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	5.646.043	7.639.830	7.916.736
9999	Diğerleri	205.930	290.383	4.138.925
8534	Baskı devreler	2.311.807	3.356.674	3.311.004
6006	Diğer örme mensucat	2.353.946	2.644.890	3.206.339

7208	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri (genişlik $\geq$ 600 mm) (sıcak haddelenmiş) (kaplanmamış)	1.773.496	2.813.612	3.095.767
9013	Sıvı kristalli tertibat, lazerler, diğer optik cihaz ve aletler	393.053	2.198.491	3.012.886
8541	Diyodlar, transistörler vb yarı iletken tertibat; ışık yayan diyodlar; monte edilmiş piezo elektrik kristaller	1.731.404	2.039.864	2.958.892
2709	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar,	202.682	645.539	2.907.597
8529	Sadece veya esas itibariyle 85.25 ila 85.28 pozisyonlarında yer alan cihazlara mahsus aksam ve parçalar	2.298.587	3.182.093	2.757.658
5201	Pamuk (karde edilmemiş veya penyelenmemiş)	1.643.254	2.331.827	2.713.770
3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	1.922.104	2.228.965	2.618.241
8536	Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı (anahtarlar, röleler, sigortalar, fişler, kutular vb)	2.028.684	2.629.673	2.565.398
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	2.271.876	2.542.460	2.491.755
7225	Diğer alaşımlı çelikten yassı hadde mamulleri (genişliği 600 mm.veya daha fazla)	2.280.181	2.349.716	2.487.365
2701	Kömür; briketler, ovoidler ve benzeri katı yakıtlar	873.646	1.317.902	2.190.727
1005	Mısır	1.672.394	1.503.897	2.127.954
2304	Soya fasulyesi yağı üretiminden arta kalan küspe ve katı atıklar	1.854.731	1.728.209	2.054.512

Kaynak: Trademap- 2020(Nisan)

İthalatında Başlıca Ülkeler (1.000 \$)

Sıra	Ülkeler	2015	2016	2017	2018	Toplamdaki Pay %
	TOPLAM İTHALATI	165.775.858	174.978.350	213.215.299	236.837.415	100.0
1	Çin	49.441.123	50.037.691	58.532.566	65.411.599	28
2	G. Kore	27.578.526	32.193.121	46.943.334	47.342.097	20
3	Japonya	14.182.099	15.098.323	16.916.806	18.884.699	8

4	Tayvan	10.943.323	11.241.779	12.709.685	13.247.322	6
5	ABD	7.792.507	8.712.156	9.342.939	12.518.858	5
6	Tayland	8.269.567	8.855.140	10.702.322	11.986.338	5
7	Malezya	4.184.735	5.174.313	5.945.346	7.420.463	3
8	Endonezya	2.738.492	2.992.478	3.656.305	4.918.045	2
9	Singapur	6.030.809	4.768.529	5.318.587	4.527.526	2
10	Hindistan	2.655.163	2.745.535	3.954.592	4.122.730	2
11	Bilinmeyen	1.935.728	1.464.256	1.983.905	3.930.480	2
12	Almanya	3.202.733	2.850.215	3.203.719	3.819.333	2
13	Avustralya	2.021.983	2.442.138	3.200.104	3.703.739	2
14	Kuveyt	130.606	110.359	287.977	2.600.374	1
15	Arjantin	2.163.189	2.672.225	2.552.952	2.461.018	1
...	...	...	...	...	...	...
48	Türkiye	147.338	171.384	222.985	285.637	0,1

Kaynak: Trademap, 2020 (Nisan)

TÜRKİYE İLE TİCARETİ

Türkiye ile Vietnam arasındaki ticari ilişkiler incelendiğinde, ülkemizin ithalatı fazla iken, ülkemiz ürünlerinin ne yazık ki Vietnam pazarında etkili olmadığı görülmektedir. TÜİK verilerine göre, ihracatımız artış trendindeyken, ithalatımız düşüş trendindedir. 2017 yılında ithalatımız 3,1 milyar Dolar ile rekor seviyede gerçekleşirken, son iki yılda düşüş trendi göstermiş ve 2019 yılında 1,6 milyar Dolar olmuştur. Buna karşılık ihracatımız sadece 352 bin Dolar'dır.

Türkiye-Venezuela Dış Ticaret Göstergeleri (1.000 \$)

Yıl	İhracat	İthalat	Hacim	Denge
2008	153.908	443.118	597.025	-289.210
2009	189.543	456.660	646.203	-267.117
2010	106.203	751.327	857.531	-645.124
2011	100.090	1.009.484	1.109.574	-909.394
2012	90.104	1.213.957	1.304.061	-1.123.853
2013	107.299	1.666.812	1.774.111	-1.559.513
2014	168.149	2.009.896	2.178.045	-1.841.746
2015	155.452	1.756.262	1.911.714	-1.600.811
2016	233.860	1.735.856	1.969.716	-1.501.995
2017	237.275	3.048.050	3.285.325	-2.810.775
2018	308.640	1.844.612	2.153.252	-1.535.971
2019	351.493	1.574.587	1.926.080	-1.223.094

Kaynak: TÜİK, 2020 (Nisan)

Türkiye'nin Vietnam'a İhracatında Başlıca Ürünler (\$)

Türkiye genellikle Vietnam'a sanayi ürünleri, dondurulmuş gıdalar, sakatat ürünleri ihraç etmektedir. İlk 20'de hububat ürünlerinden kakaosuz şeker mamullerinin olması dikkat çekicidir. İlgili ürün için rakiplerimize %0 vergi uygulanırken, Türkiye'ye uygulanan %19,2 vergi oranına rağmen Türkiye 7. sırada yer almaktadır ve Vietnam'ın ilgili ürün ithalatında Türkiye'nin payı %4,7'dir.

GTİP	ÜRÜNLER	2017	2018	2019
	TOPLAM	237.274.889	308.640.620	351.492.904
7208	DEMİR VEYA ALAŞIMSIZ ÇELİKTE YASSI HADDE ÜRÜNLERİ (GENİŞLİK >= 600 MM) (SICAK HADDELENMİŞ) (KAPLANM)			32.215.131
2836	KARBONAT; PEROKSİKARBONAT; AMONYUM KARBOMAT İÇEREN TİCARİ AMONYUM KARBONAT	3.566.036	15.059.938	22.597.614
0504	HAYVAN BAĞIRSAK, MESANE VE MİDESİ (TAZE, SOĞUTULMUŞ, DONDURULMUŞ, TUZLANMIŞ, SALAMURA, KURUTULMUŞ VE	10.606.791	14.508.835	16.894.321
8708	KARAYOLU TAŞITLARI İÇİN AKSAM, PARÇA VE AKSESUARLAR	2.954.007	9.764.842	15.763.931
3004	TEDAVİDE VEYA KORUNMADA KULLANILMAK ÜZERE HAZIRLANAN İLAÇLAR (DOZLANDIRILMIŞ)	9.755.660	10.365.766	15.309.561
5209	PAMUKLU MENSUCAT (AĞIRLIK İTİBARIYLA %85 VEYA DAHA FAZLA PAMUK İÇEREN VE M2 AĞIRLIĞI 200 GR. İ GEÇE	6.745.412	7.267.743	10.994.470
8451	DOKUMA İPLİKLERİN, MENSUCATIN YIKANMASI, TEMİZLENMESİ, KURUTULMASI, ÜTÜLENMESİ, SARILMASI, KATLANMAS	4.882.791	9.006.585	9.395.501
0910	ZENCEFİL, SAFRAN, ZERDEÇAL, KEKİK, DEFNE YAPRAKLARI, KÖRİ VE DİĞER BAHARAT	14.200.934	18.080.410	8.862.610
0303	BALIKLAR (DONDURULMUŞ)	3.695.420	8.549.408	8.855.372
5515	SENTETİK DEVAMSIZ LİFLERDEN DİĞER DOKUNMUŞ MENSUCAT	8.934.770	12.946.724	8.807.194
5211	PAMUKLU MENSUCAT (PAMUK ORANI < % 85 OLAN SENTETİK VEYA SUNİ LİFLERLE KARIŞTIRILMIŞ OLUP M2. AĞIRLIĞ	7.074.228	8.659.475	8.090.656
7216	DEMİR VEYA ALAŞIMSIZ ÇELİKTE PROFİLLER	441.946	365.201	5.541.857
0206	SIĞIR, DOMUZ, KOYUN, KEÇİ, AT, EŞEK, KATIR VE BARDOLARIN LERİN YENİLEN SAKATATI (TAZE, SOĞUTULMUŞ VEY	6.479.322	5.868.384	5.138.120
1602	HAZIRLANMIŞ VEYA KONSERVE EDİLMİŞ ET, SAKATAT VEYA KAN	163.053	4.270.522	4.625.228
0207	KÜMES HAYVANLARININ ETLERİ VE YENİLEN SAKATATI (TAZE, SOĞUTULMUŞ VEYA DONDURULMUŞ)	6.404.210	9.948.768	4.339.914
8436	TARLA VE BAHÇE TARIMINA, ORMANCILIĞA, KÜMES HAYVANCILIĞINA, ARICILIĞA MAHSUS DİĞER MAKİNA VE CİHAZLA	2.396.653	2.995.417	4.263.001
9506	KÜLTÜR FİZİK, JİMNASTİK, ATLETİZM VB MAHSUS EŞYA VE MALZEME; YÜZME HAVUZLARI VE KÜÇÜK OYUN HAVUZLARI	35.370	75.296	4.170.431
1704	KAKAO İÇERMİYEN ŞEKER MAMULLERİ (BEYAZ ÇİKOLATA DAHİL)	1.788.107	2.580.373	3.970.770

Kaynak: TUIK, 2020 (Nisan)

Vietnam'a Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri Sektörü İhracatımızda Başlıca Ürünler (\$)

GRUPAD	2017	2018	2019	Değişim (%)	Vergi Oranları (%)
KAKAOSUZ ŞEKER MAMÜLLERİ	1.788.107	2.580.373	3.970.770	53,9	19
KAKAO VE KAKAO MÜSTAHZARLARI SEKTÖRÜ	1.072.250	757.942	825.210	8,9	10-20
DİĞER ŞEKERLİ MAMULLER	329.929	476.147	597.861	25,6	10-12
MAKARNA	276.082	289.472	417.470	44,2	24-40
TATLI BİSKÜVİ VE GOFRETLER	146.029	458.907	379.692	-17,3	15-23-35
AYÇİÇEK YAĞI (RAFİNE)	284.948	548.535	356.927	-34,9	12
YENİLEN ÇEŞİTLİ GIDA MÜSTAHZARLARI	191.675	89.065	203.118	128,1	9-40
MISIR	0	948	148.775	15593,6	18
DİĞER PASTACILIK ÜRÜNLERİ	11.468	25.202	111.328	341,7	12-40
KAHVE VE BAHARAT	178.300	10.322	70.353	581,6	15-20
ARPA	0	0	52.440	-	0
GIDA SANAYİNİN KALINTI VE DÖKÜNTÜLERİ, HAYVANLAR İÇİN HAZIRLANMIŞ KABA YEMLER	90.837	8.148	36.178	344,0	0-2
NOHUT	360	6.910	22.705	228,6	8
NİŞASTALAR, İNÜLİN	56.325	44.320	21.696	-51,0	15-20
MERCİMEKLER	220	3.319	18.915	469,9	10
DİĞER BAKLAGİLLER	0	1.564	11.810	655,1	8-10
BUĞDAY UNU	1.100	61.800	8.099	-86,9	15
FASULYE	240	414.115	1.960	-99,5	8-10
BULGUR	260	343	662	93,0	NA
DİĞER YAĞLI TOHUMLAR	72.600	4.794	228	-95,2	0-10
TOPLAM	4.500.730	5.782.226	7.256.197	25,5	

Kaynak: TÜİK, Market Access Map 2020 (Nisan)

Vietnam'a kakosuz şeker mamulleri ihracatında için şu durum gözlenmektedir; ihracatçı diğer ülkeler bize göre vergi avantajına sahipken ve bize uygulanan vergi oranı yüksek olmasına rağmen ülke ithalatının %5'i Türkiye tarafından sağlanmakta ve Türkiye 7. sırada bulunmaktadır. Bunun yanı sıra aynı durum kakao ve kakao müstahzarları sektörü için de geçerlidir. Uygulanan yüksek vergi ülke pazarında sadece %1,5'lik oranında etkili olmamıza imkan vermektedir.

Vietnam'ın Kakosuz Şeker Mamülleri İthalatındaki Başlıca Ülkeler (1.000 \$)

Ülkeler (İlk 10)	2015	2016	2017	2018
Endonezya	14.272	14.525	14.431	17.101
Filipinler	12.579	12.061	11.472	9.841
Tayland	5.013	6.134	6.911	8.186
G. Kore	3.040	3.444	4.117	6.366
Malezya	3.146	3.699	4.001	5.323
Çin	989	1.392	2.327	3.587
Türkiye	960	1.237	1.839	3.070
Hindistan	63	336	1.505	2.850
Rusya	75	102	225	1.761
Belçika	37	1.247	1.507	1.693
Genel Toplam	44.324	48.757	53.318	65.583

Kaynak: Trademap, 2020 (Nisan)

Vietnam'ın Kakao Ve Kakao Müstahzarları Sektörü İthalatındaki Başlıca Ülkeler (1.000 \$)

Ülkeler (İlk 10)	2015	2016	2017	2018
Malezya	12.564	13.038	15.961	13.750
Çin	4.003	5.394	6.477	8.111
Endonezya	1.202	7.477	6.786	6.909
ABD	953	1.113	2.403	3.505
Hindistan	320	2.597	2.417	3.424
Singapur	2.720	2.449	2.498	3.188
Almanya	1.648	2.059	2.070	2.539
Belçika	2.876	2.126	2.473	2.409
Hollanda	1.056	1.641	1.665	2.019
Rusya	250	565	727	1.343
...	...	...	...	...
13.Türkiye	376	363	551	850
Genel Toplam	35.919	43.850	50.527	56.696

Kaynak: Trademap, 2020 (Nisan)

Vietnam'ın diğer şekerli mamuller sektöründe dünya ithalatındaki payı %4'dür. Bu azımsanamayacak bir rakamdır. Özellikle GTİP 1702'de (Katı halde kimyasal olarak saf laktoz, maltoz, glikoz ve fruktoz gibi diğer şekerler) dünya ithalatından %2 oranında pay aldığımız ve

Vietnam pazarından sadece yaklaşık %0,3 bir paya sahip olduğumuz göz önünde bulundurulduğunda, Vietnam pazarı Türkiye için cazip hale gelmektedir.

Vietnam'ın Diğer Şekerli Mamüller Sektörü İthalatındaki Başlıca Ülkeler (1.000 \$)

Ülkeler (İlk 10)	2015	2016	2017	2018
Çin	57.395	55.675	62.882	80.172
G. Kore	12.188	15.938	10.926	17.501
ABD	21.757	27.792	20.195	16.937
Kamboçya	3.763	9.744	11.099	12.374
Hollanda	3.435	3.875	6.047	4.757
Malezya	4.220	4.646	4.849	4.328
Hindistan	8.403	2.455	3.243	3.869
Endonezya	2.244	9.197	8.193	3.561
Mısır	3.246	3.060	0	2.837
Fransa	2.066	2.371	2.441	2.655
...	...	...	...	...
13.Türkiye	838	1.051	310	415
Genel Toplam	144.136	157.606	161.075	163.326

Kaynak: Trademap, 2020 (Nisan)

Türkiye, makarna sektöründe yüksek potansiyeline rağmen, Vietnam pazarında %1'lik orana sahiptir. Türkiye'ye uygulanan yüksek vergi politikası ve Vietnam'ın genel olarak Uzak Doğu kültürüne özgü makarnaları tercih etmesi bunda bir etkindir, fakat bizimle aynı durumdaki İtalya pazara %11 oranında nüfuz etmiş durumdadır.

Vietnam'ın Makarna Sektörü İthalatındaki Başlıca Ülkeler (1.000 \$)

Ülkeler (İlk 10)	2015	2016	2017	2018
G. Kore	3.670	7.624	14.589	14.658
Tayland	3.238	4.009	3.911	4.958
İtalya	1.972	2.150	2.783	3.392
Endonezya	724	1.035	1.795	3.261
Çin	1.227	2.122	2.189	3.180
Japonya	295	972	999	1.304
Türkiye	178	212	291	326
Singapur	3	0	57	325
Hong Kong	196	177	237	187

Avustralya	107	143	195	165
Genel Toplam	12.271	19.164	27.883	32.148

Kaynak: Trademap, 2020 (Nisan)

Dikkat çekici başka bir nokta ise, Vietnam'ın mısır dünya ithalatındaki payı %6'dır. Bu anlamda bu yüksek alım oranı Türkiye için bir potansiyel teşkil etmektedir. Bunun yanı sıra, dünya birincisi olduğumuz un ihracatımız, diğer ülkelere nazaran Vietnam'a oldukça az oranda yapılmaktadır. Genel olarak bize uyguladıkları vergi politikası yüksektir ve bu da bizi birçok üründe dezavantajlı duruma getirmektedir. Vergi avantajı sağlanırsa, birçok tarım ürününe dışarıya bağımlı Vietnam pazarına yüksek oranda mal satmak mümkün olacaktır.

Türkiye'nin Vietnam'a İthalatında Başlıca Ürünler (\$)

Görüleceği üzere, ithalatımızda genellikle elektronik ürünler, makine aksam ve parçaları, tekstil ürünleri görünmektedir. Bu da birçok marka için aynı Çin gibi üretim yapmasından kaynaklanmaktadır.

GTİP	ÜRÜNLER	2017	2018	2019
	TOPLAM	3.048.049.712	1.844.611.937	1.574.586.987
8517	TELEFON CİHAZLARI, SES, GÖRÜNTÜ VEYA DİĞER BİLGİLERİ ALMAYA VEYA VERMEYE MAHSUS DİĞER CİHAZLAR	825.193.754	709.974.831	466.497.607
8529	SADECE VEYA ESAS İTİBARIYLA 85.25 İLA 85.28 POZİSYONLARINDA YER ALAN CİHAZLARA MAHSUS AKSAM VE PARÇA	219.234.483	197.805.018	184.100.891
6404	DIŞ TABANI KAUKUK, PLASTİK, TABİİ VEYA TERKİP YOLUYLA ELDE EDİLEN KÖSELE VE YÜZÜ DOKUMAYA ELVERİŞLİ	71.968.121	78.094.370	77.928.275
8528	MONİTÖRLER VE PROJEKTÖRLER, TELEVİZYON ALICI CİHAZLARI	4.881.999	48.443.542	67.081.927
5402	SENTETİK FİLAMANT İPLİKLERİ (DİKİŞ İPLİĞİ HARİÇ) (PERAKENDE OLARAK SATILACAK HALE GETİRİLMEMİŞ)	23.433.794	47.346.671	52.312.677
4001	TABİİ KAUKUK, BALATA, GÜTA-PERKA, GUAYÜL, ÇIKIL (CHICLE) VB. TABİİ SAKIZLAR	45.878.803	39.181.282	39.797.219
0801	HİNDİSTAN CEVİZİ, BREZİLYA VE KAJU CEVİZİ (TAZE/KURUTULMUŞ)	6.726.289	21.907.058	36.398.416
6403	DIŞ TABANI KAUKUKTAN, PLASTİK MADDEDEN, TABİİ VEYA TERKİP YOLUYLA ELDE EDİLEN KÖSELEDEN VE YÜZÜ DERİ	39.331.454	38.976.935	32.908.195
8901	YOLCU, GEZİNTİ GEMİLERİ, FERİBOTLAR, YÜK GEMİLERİ, MAVNALAR VE İNSAN VEYA YÜK TAŞIMAYA MAHSUS BENZER			32.431.000
8470	HESAP, BİLGİ KAYDEDEN VE BUNLARI TEKRAR VEREN, MUHASEBE, DAMGA	27.171.966	12.475.739	31.294.940

	BASAN, BİLET BASMA VE VERME VB MAKİNA			
5205	PAMUK İPLİĞİ (DİKİŞ İPLİĞİ HARİÇ) (AĞIRLIK İTİBARIYLA PAMUK ORANI >=%85 VE PERAKENDE OLARAK SATIYACA	64.198.211	36.276.318	30.729.526
5503	SENTETİK DEVAMSIZ LİFLER (İŞLEM GÖRMEMİŞ)	34.856.464	36.794.679	29.878.088
6402	DİŞ TABANI VE YÜZÜ KAUÇUK VEYA PLASTİK MADDEDEN OLAN DİĞER AYAKKABILAR	28.810.275	28.367.567	27.038.853
8443	BASKI YAPMAYA MAHSUS MAKİNALAR; KOPYALAMA VE FAKS MAKİNALARI; BUNLARIN AKSAM, PARÇA VE AKSESUARLARI	28.253.322	25.906.324	25.321.714
5206	PAMUK İPLİĞİ (DİKİŞ İPLİĞİ HARİÇ) (AĞIRLIK İTİBARIYLA % 85 DEN AZ PAMUK İÇERENLER) (PERAKENDE SATIŞ	45.529.274	35.876.424	25.071.103
8471	OTOMATİK BİLGİ İŞLEM MAK. BUNLARA AİT BİRİMLER; MANYETİK VEYA OPTİK OKUYUCULAR, VERİLERİ KODA DÖNÜŞT	55.239.696	34.258.050	21.584.206
8452	DİKİŞ MAKİNALARI, DİKİŞ MAKİNALARI İÇİN İMAL EDİLMİŞ MOBİLYA, TABLA VE MAHAZALAR VE DİKİŞ MAKİNALAR	15.164.399	15.203.765	15.919.756
7306	DEMİR VEYA ÇELİKTE DİĞER İNCE VE KALIN BORULAR VE İÇİ BOŞ PROFİLLER	18.173.170	18.069.481	15.739.358
8542	ELEKTRONİK ENTEGRE DEVRELER	17.614.794	9.398.126	15.376.733
8544	İZOLE EDİLMİŞ TELLER, KABLOLAR VE DİĞER ELEKTRİK İLETKENLER; TEK TEK KAPLANMIŞ LİFLERDEN OLUŞAN FİBE	9.447.798	12.523.695	14.222.917
6201	ERKEK VEYA ERKEK ÇOCUK İÇİN PALTO, KABAN, KOLSUZ CEKET, PELERİN, ANORAK (KAYAK CEKETLERİ DAHİL), RÜZ	15.292.266	14.744.669	14.168.539

Kaynak: TÜİK, 2020 (Nisan)

PAZAR İLE İLGİLİ BİLGİLER

Vietnam ekonomisi son yıllarda çevre ülkelerdeki ekonomik faaliyetlerin de artmasına bağlı olarak hızlı bir büyüme trendi içerine girmiştir. Ülkenin artan geliri doğal olarak kendisini tüketicilerin harcama eğilimlerinde göstermektedir. Geliri artan tüketiciler henüz yavaş da olsa batı ülkelerinden gelen ürünlere karşı oldukça ilgilidir. 88,7 milyon nüfusu ile Vietnam oldukça büyük bir pazardır.

Bunun yanı sıra, kırsal alanlar ile şehirler arasında önemli bir gelir farkı bulunmaktadır ve ülkede şehirleşme oranı hızlı bir şekilde artmaktadır. Oldukça genç bir nüfusa sahip olan Vietnam'da genç tüketiciler bir Batılı gibi yaşamaya çalışmakta olup, Batı tarzı yaşam felsefesini hayatlarının her kısmına sokma gayreti içerisindeyler. Batı tarzı ürünlerin de

tüketilmesi buna dahildir. Hanoi ve Ho Chi Minh City gibi şehirlerde yüksek satın alma gücüne sahip birçok Vietnamlının yanı sıra oldukça fazla sayıda yabancı turist de bulunmaktadır.

Ayrıca, ülkemizin de ihraç ettiği gıda ürünlerinin önemli bir kısmı iklim ve sosyolojik faktörlerin doğurduğu sonuçlardan ötürü Vietnam'da üretilmemekte olup, neredeyse tamamı ithal edilmektedir. Bu faktörler gıda ürünleri açısından önemli bir potansiyel doğurmaktadır. Vietnam ekonomisinde kamunun payının yüksek ve kamu firmalarının halen ülkenin en etkin firmaları olması nedeniyle, firmalar tam anlamıyla rekabetçi ve verimlilik anlayışla çalışmamaktadır.

Henüz ülkemizin tanınırlığı çok düşük düzeylerde de olsa, ülkemizi bilen Vietnamlılar ülkemizi de diğer batı ülkelerinden birisi olarak görmektedirler. Bu noktada ülkemiz açısından ilk olarak yapılması gereken şey firmalarımız ve ürünlerimizin tanıtımına yönelik faaliyetlerin gerçekleştirilmesidir. Vietnam'da düzenlenen uluslararası fuarlara aktif veya ziyaretçi olarak katılım sağlanması, firmalarımızın ilk olarak yapmaları gereken eylemlerdir.

Hemen her ülkede olduğu gibi Vietnam'da da yerel gelenekler ve iş yapma biçimleri ticari faaliyetleri etkilemekte, başarılı olmak isteyen yabancı iş insanlarının bu gelenekleri ve iş yapma biçimlerini önceden bilmeleri ticari faaliyetlerinde onlara yardımcı olmaktadır. Bu bakımdan iş insanlarının yerel kültürel özellikleri ve özellikle iş yapış biçimleri konusunda bilgi sahibi olmaları onların bu ülke ile olan ticari faaliyetlerinde kolaylıklar sağlayacaktır.

Vietnam yerel iş kültürüne yönelik bazı özellikler aşağıda belirtilmiştir.

- Vietnamlı yerel iş insanları yüz yüze görüşmeye oldukça önem vermektedirler. Ancak ilk görüşmeden sonra ilave ziyaretler, telefon vb. iletişim araçları ile takip işin olumlu sonuçlanması için önem arz etmektedir. Takip edilmeyen yüz yüze ziyaretler sonucunda satış bağlantısı kurulması çok yaygın değildir. Yüz yüze görüşme yapmadan sadece teklif göndererek satış bağlantısı yapmaya çalışmak pek olumlu sonuçlar vermemektedir.

- İlk defa Vietnam'a giden iş adamları Vietnamlı iş insanları ile ilk iş görüşmesinden sonra ikinci kere randevu alıp tekrar görüşmelidirler. İkinci buluşmanın dışarıda yapılması örneğin bir iş yemeği şeklinde yapılması daha faydalıdır.

- İlk tanışma aşamasında yabancı iş insanlarının bilinen ve tanınan üçüncü bir kişi tarafından takdim edilmeleri Vietnamlı iş insanlarını güven bakımından rahatlatacaktır. Eğer tanıtacak üçüncü bir kişi yoksa bu durumda ilk tanışma aşamasında yabancı iş insanları karşı taraf ile ne için görüşmek istediğini ve maksadını açıkça anlatmalı, karşı tarafı rahatlatmalıdır.

- İş görüşmelerine başlama ve sonuçlandırma genelde ziyaretçi tarafından yapılır.

- Vietnam'da isimlerde sırasıyla soyadı, orta isim ve kişilerin verilen ismi gelmektedir. Örneğin Mr. Nguyen Anh Quang, isminde Nguyen soyadı, Anh baba adı ve Quang kişiye verilen isimdir. Kişilere hitap ederken asıl ismi ile hitap edilir.

- Yerel iş insanları ile iş görüşmesi yapılırken iş görüşmesi bir yabancı dille yapılsa da yabancı iş adamının yanında bir tercüman bulundurması faydalı olacaktır. Böylece verilmek istenen

mesaj net ve anlaşılır bir şekilde karşı tarafa iletilebilir. Çünkü anlayış farkından yabancı iş adamının vermek istediği mesaj yerel ortakları tarafından farklı anlaşılabilir.

- İş görüşmeleri sonunda sözlü mutabakatın mutlaka yazılı hale getirilmesi ve kayıt altına alınması gerekir.

- Yerel iş insanları ile kişisel ilişki kurulurken onlarla yakından ilgilenmek, onların sıkıntıları ve zorlukları hakkında konuşmak olumlu bir imaj verecektir.

- Yerel iş insanları başlangıçta işin esasi ile ilgili konular ve ana müzakerelere önem vermekte ancak işin detaylarına sıra gelince ilgisiz kalmaktadırlar.

- Yerel iş insanları ticaret politikaları ve ithalat düzenlemeleri ile ilgili fazla bilgi sahibi değildirler ve bu konulara başlangıçta dikkat etmemektedirler. Aynı şekilde ithalat ile ilgili yeni düzenlemeler yapıldığında bu konularda iş yaptıkları yabancı iş insanlarına doğru ve zamanında bilgi verememektedirler. Bu nedenle Vietnam ile iş yapan iş insanlarımızın bu konudaki yasal değişiklikleri ya da düzenlemeleri kendilerinin takip etmelerinde fayda vardır.

- Yerel iş insanları aynı anda farklı iş kollarında ticari faaliyette bulunabilirler. Bu bakımdan yabancıların ilgili olduğu alana gerekli ilgi göstermeyebilirler. Örneğin gıda perakende sektöründe faaliyette bulunan bir iş insanı aynı zamanda emlakçılık, araba kiralama vb. birbirleri ile bağlantılı olmayan sektörlerde faaliyette bulunabilir. Bu durumda yabancıların ortak oldukları sektör ya da faaliyet alanı daha az karlı ise diğer sektörlerle yoğunlaşıp o alanda daha az çaba gösterebilirler.

Vietnam yasal düzenlemelerine göre Vietnamlı bir firma, ihracat ya da ithalatı yasak veya izne bağlanmadığı sürece her türlü ürünün, yaptığı iş ya da faaliyet alanından bağımsız olarak ihraç ya da ithalatını yapabilir. Ancak yabancı bir firma için aynı kural geçerli değildir. Yabancı firmaların ticari hakları Vietnam'ın DTÖ üyeliği kapsamında yeniden düzenlenmiştir. Bu yeni duruma göre Vietnam'da üretim yapan yabancı bir firma ürettiği malların ülke içinde pazarlamasını ve ihracatını herhangi bir kısıtlama olmadan kendisi yapabilmektedir. Bununla birlikte üretim ile ilgili olmayan ticari faaliyetlerde kısıtlamalar mevcuttur. 1 Ocak 2008 yılında yapılan düzenlemeye göre Vietnam'da üretim yapmayan ancak ürünlerini Vietnam'da pazarlamak isteyen ya da Vietnam'a ihraç etmek isteyen yabancı firma bu işlemleri ancak bir acente ya da distribütör aracılığı ile yapabilmektedir. Bunun yanında yabancı firma Vietnamlı bir firma ile ortak girişim firması kurarak da ürünlerinin iç pazarda satış, dağıtım ve pazarlamasını yapabilir. Ancak bu ortak girişim firmasının sermayesinde yabancı firmanın payı maksimum %49 olabilmektedir. 1 Ocak 2009 tarihi itibarıyla yabancı firmalar sermayesinin tamamı kendilerine ait yabancı yatırım firmaları kurabilmektedirler.

KAYNAKÇA

“CIA, The World Factbook”, erişim Nisan, 2020, <https://www.cia.gov/library/publications/resources/the-world-factbook/geos/vm.html>

“IMF, Countries, Vietnam”, erişim Nisan, 2020, <https://www.imf.org/en/Countries/VNM>

“Ticaret Bakanlığı Vietnam Ülke Bilgileri”, erişim Nisan, 2020, <https://ticaret.gov.tr/yurtdisi-teskilati/guney-dogu-asya/vietnam/genel-bilgiler>

İhracat-İthalat Verileri, 2020. New York: International Trade Center (ITC) – Trade Map.

İhracat-İthalat Verileri, 2020. Ankara: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK).